

Maj-Britt Bjergager

Fra: Henning Hermansen <he@aarhus.dk>
Sendt: 30. oktober 2019 11:09
Til: MFVM DL MST - Vandplanlægning
Emne: Aarhus Kommunes høringssvar vedr. vejledning for kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer
Vedhæftede filer: Høringssvar til Vejledning for kildeopsporing af miljøfarlige stoffer.pdf

Hermed Aarhus Kommunes høringssvar vedr. vejledning for kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer.

Med venlig hilsen

Henning Hermansen

Biolog

T + 45 89 40 40 33

E he@aarhus.dk

TEKNIK OG MILJØ

Vand og Natur

Karen Blixens Boulevard 7

8220 Brabrand

www.aarhus.dk

Aarhus Kommune registrerer og bruger de oplysninger, du giver os i forbindelse med din henvendelse. Vi bruger oplysningerne for bedre at kunne besvare din henvendelse. Aarhus Kommune er dataansvarlig for behandling af personoplysninger, og du kan læse mere om kommunens behandling af personoplysninger her: <https://aarhus.dk/databeskyttelse>

Miljø- og Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen
dl-vandplanlaegning@MST.dk

30. oktober 2019
Side 1 af 1

Høringssvar til udkast til vejledning for kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer

Hermed fremsendes Aarhus Kommunes bemærkninger til udkastet.

- Arbejdsdiagrammet på side 7 – i kassen benævnt "Virksomheder" bør det tydeliggøres, at det drejer sig om direkte udledninger. Samme gælder for tekstafsnittet.
- På side 7, anden sidste afsnit fremgår følgende:
For renseanlæg er kildeopsporingen afsluttet, hvis kommunerne har dokumentation for at renseanlægget ikke udleder det eller de stoffer, der er årsag til manglende målopfyldelse i vandområdet. Hvis der ikke foreligger sådan dokumentation, fortsætter kildeopsporingen i renseanlæggets opland, jf. 1B.

Skal dette forstås som en nultærskel? Der vil nok altid kunne måles noget. Der bør overvejes at angive et niveau der er acceptabelt, således, at der ikke benyttes unødige ressourcer på gennemgang, jf. 1B.

- I bilag 2 nævnes brancher som evt. kilder til de miljøfremmede stoffer. Vedr. kviksløv bør der konkret suppleres med brancherne "hospitaler" (kviksløv i vandløse fra termometre, blodtryksmålere m.m.) samt "varmecentraler", hvor der i de ældre centraler har været benyttet kviksløvs-standrør.
RBU er angivet som mulig kilde til nogle MFS. Kvalitetskrav for MFS er ikke gældende for almindeligt belastet separate regnvandsudledninger.

Med venlig hilsen

Simon Grünfeld
Afdelingschef

Henning Hermansen
Biolog

TEKNIK OG MILJØ

Plan, Byggeri og Miljø
Aarhus Kommune

Natur Vandløb og Landbrug
Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Telefon: 89 40 22 13
Direkte telefon: 89 40 40 33

E-mail:
vandognatur@mtm.aarhus.dk
Direkte e-mail:
he@aarhus.dk

Sag: 19/080488-3
Sagsbehandler:
Henning Hermansen

Maj-Britt Bjergager

Fra: Jurjen de Boer <jurjen.boer@koege.dk>
Sendt: 8. oktober 2019 11:08
Til: MFVM DL MST - Vandplanlægning
Cc: Mette Godsk Büker
Emne: Høringssvar Køge kommune angående vejledning til kildeopsporing
Vedhæftede filer: Udtræk ODA Køge Bugt mkviksølv i blåmuslinger.xlsx; Kviksølv fra tandlæger.pdf

Kære Maj-Britt Bjergager,

Her er Køge Kommunes høringssvar angående udkastet til vejledningen til kildeopsporing.

Vi har opstartet en dialog med tandlæger i Køge Kommune med henblik på at lave aftaler om at de reducerer kviksølv i deres spildevand.

Arbejdet med reduktion af kviksølvbelastningen fra tandlægeklinikker er vigtigt for mange af landets kommuner, idet den største kilde til kviksølvbelastningen på de kommunale renseanlæg ofte er tandlægeklinikker (se vedlagte notat "Kviksølv fra tandlæger").

Som argument har vi brugt side 104 i "MARINE OMRÅDER 2016, NOVANA, Videnskabelig rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 253 af 2018" som viser, at kviksølv i muslinger i Køge Bugt er stigende (data dog indtil 2015).

Udkastet til "Vejledning for Kildeopsporing af Miljøfarlige Forurenende Stoffer" (se vedlagte) nævner ikke Køge Bugt, som et sted hvor miljøkvalitetskravet til kviksølv overskrides.

ODA-databasen viser dog noget andet. Vedlagte udtræk fra ODA viser, at der blev målt 56 µg Hg/kg vådvægt i blåmuslinger i Køge Bugt i 2018 og grænseværdien er 20 µg Hg/kg vådvægt.

Vi vil derfor foreslå at I inkluderer alle havområder i vejledningen, hvor kravene til kviksølv i blåmuslinger ikke overholdes, og at I anbefaler at kommuner går i dialog med tandlæger med henblik på at lave aftaler om at de reducerer kviksølv i deres spildevand på grund af følgende argumenter:

- Den største kilde til kviksølvbelastningen på de kommunale renseanlæg ofte er tandlægeklinikker (se vedlagte notat "Kviksølv fra tandlæger").
- Grænseværdien for kviksølv i spildevand, som afledes til kloak, er 3 µg/l. Målinger på tandlægeklinikker i Helsingør Kommune har vist kviksølvkoncentrationer på i gennemsnit 4.200 µg/l, når der anvendes traditionelle amalgamudskillere baseret på sedimentation og simpel filtrering. Afløbskoncentrationen forventes at kunne reduceres til 40-60 µg/l, hvis der bruges amalgamudskillere, der anvender centrifugering/cykloner^[1].
- At skift til amalgamudskillere, der anvender centrifugering/cykloner, indebærer omkostninger, som er overkommelige for tandlæger.
- Tandlægeforeningen har vist interesse i at hjælpe os med dialogen med tandlæger i Køge og er positivt indstillet til reduktion af kviksølv fra tandlæger.

Mvh

Jurjen de Boer
Miljøsagsbehandler

Miljøafdelingen
Teknik- og Miljøforvaltningen
Torvet 1, 4600 Køge
Tlf +45 56 67 24 89
Mobil +45 23 31 97 58

jurjen.boer@koege.dk
www.koege.dk

KØGE KOMMUNE

Køge Kommune behandler og gemmer dokumenter i alle sager elektronisk.

Hvis du vil se de oplysninger, vi har registreret om dig, så kontakt raadhus@koeg.dk, som vil hjælpe dig videre.

Du kan læse mere om vores persondatapolitik og dine rettigheder på

<https://www.koeg.dk/kommunen/Beskyttelse-af-persondata.aspx>

^[1] se side 33 i Optimering af amalgamudskilning hos tandlæger, Prøvetagning, flowmåling, analyse og test af spildevand afledt fra tandlægeklinikker, Helsingør Kommune og Biofos A/S, Rapport August 2014

Lynettefællesskabet I/S
Miljøgruppen

Agern Alle 5
2970 Hørsholm

Tlf: 0045 4516 9200
Fax: 0045 4516 9292
chh@dhigroup.com
www.dhigroup.com

Init: CHH

Dato: 24.09.2012

Vedrørende kviksølv fra tandklinikker

Der er tidligere blevet målt kviksølv koncentrationer i udløbet fra Renseanlæg Lynetten og Renseanlæg Damhusåen over den gældende Europæiske EQS-værdi på 0,05 µg/l. Målinger foretaget i forbindelse med COHIBA (Control of Hazardous Substances in the Baltic Sea) projektet har også vist, at kviksølv koncentrationer i udløbet fra Renseanlæg Lynetten og Renseanlæg Damhusåen er høje i forhold til andre lande i Baltikum. Tabel 1 viser målte kviksølv koncentrationer både i udløbet fra Renseanlæg Lynetten og Renseanlæg Damhusåen. Måleresultaterne kan også findes i Lynettefællesskabets rapport *Fokusstoffer på renseanlæggene Lynetten og Damhusåen*.

Tabel 1 Målte kviksølv koncentrationer i udløb fra Renseanlæg Lynetten og Renseanlæg Damhusåen. Grå felter indikerer værdier over EQS-værdien på 0,05 µg/l (Directive 2008/105/EC).

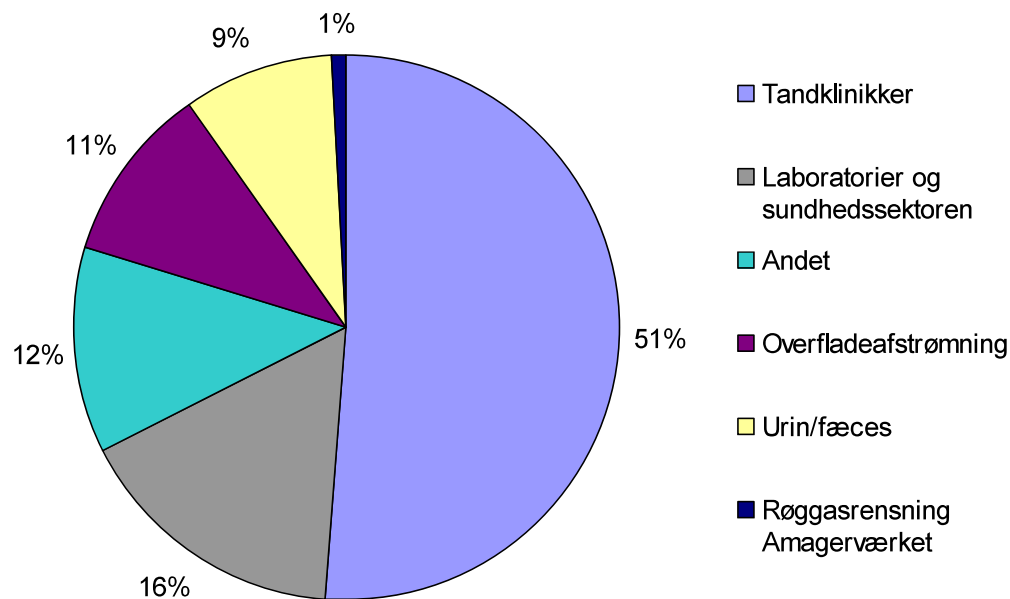
Prøvetagningssted	År	µg/l
Udløb fra Renseanlæg Lynetten	2004	<
		5,7
		<
		<
	2007	<0,05
		<0,05
		<0,05
		<0,05
	2009-2010	<0,05
		0,7
		0,81
Udløb fra Renseanlæg Damhusåen	2005	0,61
		<0,05
		<0,05
		0,6
	2008	0,3
		0,43
		<0,05
	2009-2010	<0,05
		0,8
		0,94

Beregninger af massestrømme for kviksølv på Renseanlæg Lynetten og Renseanlæg Damhusåen baseret på målinger findes i Lynettefællesskabets Grønne Regnskab/Miljøberetninger. Tabel 2 viser massestrømmene af kviksølv for årene 2007-2011. For begge renseanlæg ser der ikke ud til at være sket store ændringer i den tilladte kviksølvmængde i den viste periode. Af tabellen fremgår det endvidere, at der er uoverensstemmelser mellem massestrømmen ind og ud af renseanlæggene. Det skyldes, at prøverne er udtaget over en begrænset periode, og at der er måleusikkerheder.

Tabel 2 Massestrømme af kviksølv på Renseanlæg Lynetten og Renseanlæg Damhusåen for årene 2007- 2011.

År	Renseanlæg	Spildevand- Ind [kg/år]	Spildevand- Ud [kg/år]	Slam [kg/år]
2007	Lynetten	25	20	25
	Damhusåen	7	2	13
2008	Lynetten	26	14	20
	Damhusåen	6	3	8
2009	Lynetten	20	7	18
	Damhusåen	7	5	6
2010	Lynetten	12	8	39
	Damhusåen	9	4	10
2011	Lynetten	19	6	26
	Damhusåen	5	5	9

I 2007 blev kviksølv udledningerne i Renseanlæg Lynettens (RL) opland gennemgået og præsenteret i rapporten *Bisphenol A og kviksølv i Lynettefællesskabets Opland* (Fredskilde og Nielsen, 2007). Lagkagediagrammet på Figur 1 viser fordelingen af udledningerne på forskellige typer kilder. Som det fremgår af diagrammet, var tandklinikker i 2007 kilde til cirka halvdelen af den samlede udledning af kviksølv i Renseanlæg Lynettens opland. I 2007 var den samlede udledning af kviksølv i oplandet til Renseanlæg Lynetten 25,0 kg, og bidraget fra tandklinikker blev dengang estimeret til 12,8 kg (51%) fordelt på 672 klinikker.

Figur 1 Fordeling af kviksølvudledninger i oplandet til Renseanlæg Lynetten på kilder (Fredskilde & Nielsen, 2007).

På baggrund af Lynettefællesskabets fokusstof rapport har Helsingør Kommune valgt at gennemføre målinger af kviksølv i udløb fra tandklinikkers amalgamfiltre (Kamstrup, 2012). Den højeste målte kviksølv koncentration var 230.000 µg/l, mens gennemsnittet var på 16.000 µg/l. Fjernes den højeste og laveste koncentration, var gennemsnitskoncentrationen 10.000 µg/l. Den gennemsnitlige koncentration af opløst kviksølv var 65 µg/l. Koncentrationerne er høje, særligt sammenlignet med Miljøstyrelsens vejledende grænseværdi for industrispildevand på 3 µg/l (Miljøstyrelsen, 2006).

På baggrund af målingerne foretaget i Helsingør Kommune kan den gennemsnitlige årlige udledning per tandklinik estimeres til mellem 6 g og 12 g (Kamstrup, 2012). Antages en årlig udledning på 9 g kviksølv per tandklinik, og såfremt der ligesom i 2007 er 672 tandklinikker i Renseanlæg Lynettens opland, er det nuværende årlige kviksølvbidrag fra tandklinikker til Renseanlæg Lynetten 6,05 kg. Såfremt kviksølvudledningerne fra andre

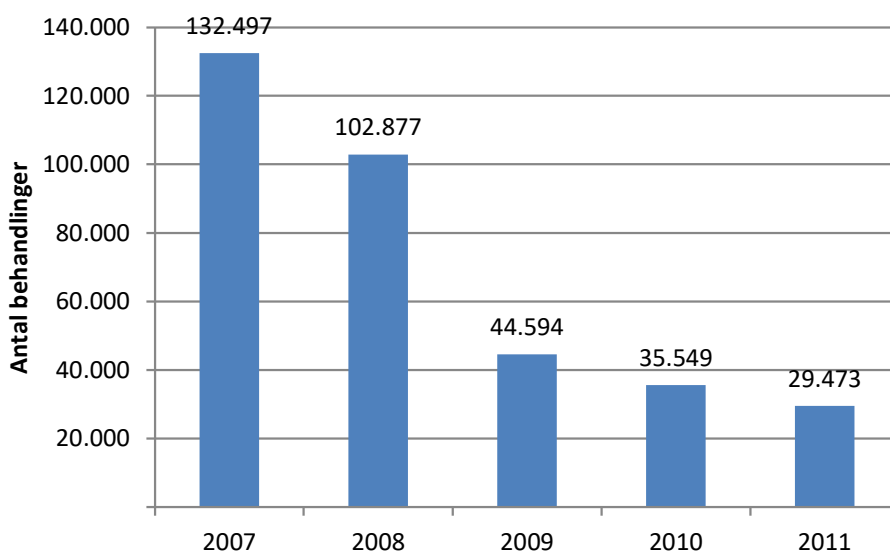
kilder er uændret siden 2007, betyder det, at kviksølvbidraget fra tandklinikker til Renseanlæg Lynetten i dag vil være cirka 33 %.

Det er overraskende at kviksølvkoncentrationerne blev målt så høje efter at vandet havde passeret et amalgamfilter. Der kan være flere forklaringer på de høje kviksølv koncentrationer målt i Helsingør. De undersøgte amalgamfiltre fungerede alle ved bundfældning af partikler. Dels skal amalgamfiltrene vedligeholdes løbende, og filtrene skal skiftes én gang om året. Hvis filtrene ikke bliver rensset regelmæssigt, kan der evt. dannes en bakteriefilm på opsamlede partikler, således at partiklerne bliver lettere og nemmere hvirvles ud af filtret. Hvis et filter er ukorrekt installeret, kan spildevandet pumpes til filteret på en måde hvor de opsamlede partikler til en vis grad bliver spulet ud af filteret.

Der findes ingen samlet statistik over hvor mange tandklinikker har amalgamfilter installeret. Kommunerne har generelt indført krav om amalgamfiltre på tandklinikker (Ellemann & Pilsgaard, 2010), men der kan være forskelle fra kommune til kommune. Det er dog sandsynligt, at de fleste tandklinikker i dag har installeret amalgamfiltre.

Anvendelsen af kviksølvholdigt amalgam i tandplejen er faldet i løbet af de seneste år. I 2008 udgav Sundhedsstyrelsen en ny vejledning om anvendelse af tandfyldningsmaterialer, hvor anvendelsesområderne for amalgam til tandfyldninger blev begrænset. På nuværende tidspunkt er plastfyldninger førstevalget. Amalgamfyldninger må *anvendes ved fyldningsterapi i blivende kindtænder i de tilfælde, hvor det er åbenbart, at en fyldning i dette materiale vil have den bedste holdbarhed. Disse tilfælde er afgrænset til tandbehandlinger med manglende mulighed for tørlægning, vanskelig tilgængelighed af kavitet, specielt stor kavitet eller stor afstand til nabotand* (Sundhedsstyrelsen, 2008). Amalgamfyldninger må ikke anvendes i mælketænder. Selvom anvendelsen af nye amalgam til nye fyldninger er faldet, er der stadig mange gamle amalgamfyldninger i tænder, som med tiden vil blive ekskaveret og udskiftet med plastfyldninger.

Data vedrørende antallet af behandlinger foretaget med amalgam på tandklinikker under Overenskomst om tandlægehjælp i hovedstadsområdet bliver registreret hos Region Hovedstaden. Det registrerede antal behandlinger inkluderer både nye fyldninger med amalgam samt ekskaveringer af gamle amalgamfyldninger; det er således ikke muligt at adskille de forskellige typer behandlinger i Regionens data. Ligeledes har Regionen kun registreret behandlinger med amalgam, som Regionen yder tilskud til, og der kan således være et mindre antal behandlinger som ikke er med i Regionens opgørelse.

Figur 2 Antallet af tilskudsberettiget behandling på tandklinikker i Region Hovedstaden i årene 2007-2011 med amalgam

Figur 2 viser antallet af tilskudsberettiget behandling med amalgam foretaget i Region Hovedstaden de seneste fem år. Der er et tydeligt fald i antallet af behandlinger med amalgam, særligt mellem årene 2008 og 2009, hvilket skyldes Sundhedsstyrelsens nye vejledning om fyldninger. I 2011 var antallet af behandlinger med amalgam cirka 75 % lavere end i 2007. Det må således antages, at hvis Figur 1 var lavet ud fra data fra 2011, så ville andelen af kviksølvudledningen fra tandklinikker være betydeligt mindre. Antages det, at kviksølvudledningen fra tandklinikker er faldet proportionelt med antallet af registrerede behandlinger med amalgam, vil tandklinikkerne

i Renseanlæg Lynettens opland i 2011 have udledt 2,8 kg kviksølv svarende til 19 % af den samlede kviksølv udledning i oplandet.

Overordnet er kviksølvudledninger fra tandklinikker faldende. I 2007 blev det på baggrund af beregninger estimeret at tandklinikker stod for 51 % af den samlede kviksølvudledning i oplandet til Renseanlæg Lynetten. På baggrund af data fra Region Hovedstaden om antallet af behandlinger foretaget med amalgam og måleresultater fra Helsingør Kommune, estimeres det at tandklinikker i dag kun udgør mellem 19 % og 33 % af den samlede kviksølvudledning i oplandet til Renseanlæg Lynetten.

Betragtes den samlede tilledte kviksølvmængde til Renseanlæg Lynetten, er udviklingen mindre klar end for tandklinikkerne. Der er ikke observeret et større fald i den tilledte kviksølvmængde til Renseanlæg Lynetten selvom kviksølvforbruget på tandklinikker er faldet.

Referencer

Ellemann, K. & Pilsgaard, H., 2010

Svar på spørgsmål nr. 164 fra Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg

<http://www.ft.dk/samling/20101/almindel/mpu/spm/164/svar/761401/926405/index.htm>

Fredskilde, J. W. L. & Nielsen, U., 2007

Bisphenol A og kviksølv i Lynettefællesskabets opland

Lynettefællesskabet I/S

Kamstrup, M., 2012

Hvordan skal vi vurdere kviksølv i spildevand fra tandlæger?

Brev til kommuner i Envina-Øst

Miljøstyrelsen, 2006

Tilslutning af industrispildevand til offentlige spildevandsanlæg

Sundhedsstyrelsen, 2008

Vejledning om anvendelse af tandfyldningsmaterialer

Vejledning nr 9670 af 30/09/2008

ObservationsStedNr	ObservationsStedNavn	Xutm_Euref89	Yutm_Euref89	MC-stationsnr	Dato	Latinsk navn	Delprøvenummer	Organ	Sex	Parameter	Enhed	Basis	Resultat	Attribut	Kontrol	Kvalitet
97120010	ROS1727	716245	6155017	ROS1727	20041011	Mytilus edulis	1	Alle bløddele	Mx	Kvikselv	mg/kg	Tervægt	0,201		ElekK	GODK
97120010	ROS1727	716245	6155017	ROS1727	20051107	Mytilus edulis	1	Alle bløddele	Mx	Kvikselv	mg/kg	Tervægt	0,206		ElekK	GODK
97120010	ROS1727	716245	6155017	ROS1727	20051106	Mytilus edulis	1	Alle bløddele	Mx	Kvikselv	mq/kg	Tervægt	0,29		ElekK	GODK
97120010	ROS1727	716245	6155017	ROS1727	20101208	Mytilus edulis	1	Alle bløddele	Mx	Kvikselv	mq/kg	Tervægt	0,209		FagK	GODK
97120010	ROS1727	716245	6155017	ROS1727	20111122	Mytilus edulis	10326	Alle bløddele	Mx	Kvikselv	mq/kg	Tervægt	0,178		FagK	GODK
97120010	ROS1727	716245	6155017	ROS1727	20121113	Mytilus edulis	11344	Alle bløddele	Mx	Kvikselv	mg/kg	Tervægt	0,213		FagK	GODK
97120010	ROS1727	716245	6155017	ROS1727	20131002	Mytilus edulis	12390	Alle bløddele	Mx	Kvikselv	mg/kg	Tervægt	0,296		FagK	GODK
97120010	ROS1727	716245	6155017	ROS1727	20141126	Mytilus edulis	13468	Alle bløddele	Mx	Kvikselv	mg/kg	Tervægt	0,29		FagK	GODK
97120010	ROS1727	716245	6155017	ROS1727	20151102	Mytilus edulis	14610	Alle bløddele	Mx	Kvikselv	mg/kg	Tervægt	0,287		FagK	GODK
97120010	ROS1727	716245	6155017	ROS1727	20181106	Mytilus edulis	16823	Alle bløddele	Mx	Kvikselv	mq/kg	Vædvægt	0,056		FagK	GODK

Maj-Britt Bjergager

Fra: Trine Grud Fisker <trine.fisker@herning.dk>
Sendt: 31. oktober 2019 11:47
Til: MFVM DL MST - Vandplanlægning
Emne: Høringssvar - vejledning for kildeopsporing
Vedhæftede filer: Høringssvar Herning Kommune.pdf

Til Miljøstyrelsen

Se venligst vedhæftede høringssvar.

Med venlig hilsen

Trine Grud Fisker
Miljø og Klima
Teknik og Miljø
www.herning.dk

E-mail: trine.fisker@herning.dk
Direkte tlf.: 96 28 80 98

Herning
Kommune

Miljøstyrelsen, Vandmiljø og Friluftsliv
att. Maj-Britt Bjergager

dl-vandplanlægning@MST.dk

Miljø og Klima
Rådhuset, Torvet
7400 Herning
Tlf: 9628 2828
Lokal 8098

trine.fisker@herning.dk
www.herning.dk

Sagsnummer:
06.00.05-P00-1-17

Kontaktperson:
Trine Grud Fisker

Dato: 31-10-2019

Høringssvar - høring af vejledning til kildeopsporing

Herning Kommune har følgende bemærkninger til det fremsendte forslag til vejledning til kildeopsporing:

- I udkastet til vejledningen fremgår det, at kommunernes kildeopsporing skal udføres i 2020. I høringsbrevet står der, at kildeopsporingen *"skal udføres primo 2020, forventeligt i løbet af de første tre måneder"*. Tidsplanen er stram, hvis kommunens indsats skal ske inden for de første 3 måneder af 2020 som anført i høringsbrevet.
- Vi vil foreslå, at kildeopsporingen i første omgang kun udføres af den primære kommune i de tilfælde, hvor et vandområde krydser en kommunegrænse, men hvor den berørte vandløbsstrækning (dvs. strækningen uden målopfyldelse) ikke krydser kommunegrænsen.

Med venlig hilsen

Trine Grud Fisker

Maj-Britt Bjergager

Fra: Jens Kalør <jkalo@mariagerfjord.dk>
Sendt: 31. oktober 2019 15:17
Til: MFVM DL MST - Vandplanlægning
Cc: 'Rune Thomsen'; Virksomhedsgruppen
Emne: Høringssvar - vejledning til kildeopsporing

Mariagerfjord Kommune har følgende bemærkninger til vejledning til kildeopsporing.

- Det anføres, at Kommunernes kildeopsporing skal udføres primo 2020, forventeligt i løbet af de første tre måneder. Hvilken frist har kommunerne til at revidere evt. godkendelser og tilladelser, hvor det er nødvendigt, og der i øvrigt er hjemmel hertil i lovgivningen?
- 3 måneder er en kort frist til at gennemgå/finde de krævede tilladelser.
- På sigt bliver der stillet krav om at de tilladelser, der er meddelt skal revideres mht. krav om miljøfremmede stoffer. Dette betyder en voldsom og tidskrævende arbejdsbyrde for kommunerne.
- I bilag 2 er angivet brancher, hvorfra udledning kan forekomme – slam fra renseanlæg er nævnt ved mange af stofferne. Det bliver vanskeligt at regulere i forhold til udbringning af spildevandsslam på landbrugsjord, som grænser op til vandområderne.
- Er dette første skridt i kommende kildeopsporing for andre end de nævnte stoffer. I bekendtgørelse om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer.... Bilag 2, er der mange stoffer, som der er fastsat krav til. Alle disse stoffer kan jo være årsag til at miljømålet for kemisktilstand i vandområder ikke er opfyldt,

Venlig hilsen

Jens Kalør
Miljøtekniker

Natur og Miljø - Natur
Østergade 22
9510 Arden
Telefon: +45 97113000
Telefon direkte: +45 97113706
jkalo@mariagerfjord.dk
www.mariagerfjord.dk

Sikker mail sikkerpost@mariagerfjord.dk

Som myndighed må vi kun sende personfølsomme oplysninger pr. mail, hvis det sker til en sikker e-mailadresse.

Derfor sender vi mails til dig - og vil også bede dig sende mails til os - via din digitale postkasse på www.borger.dk

Borgerservice kan hjælpe dig, hvis du har spørgsmål til brug af din digitale postkasse.

Maj-Britt Bjergager

Fra: Lene Thorgaard <lene.thorgaard@hedensted.dk>
Sendt: 1. november 2019 10:20
Til: Maj-Britt Bjergager
Emne: Høringssvar fra Hedensted Kommune - udkast til vejledning for kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer
Vedhæftede filer: 20191004 Høringsbrev.pdf; 20191004 Høringsliste.pdf; 20191004 UDKAST Vejledning om kildeopsporing.pdf; 20191004 UDKAST Indberetningsskema.pdf; 20191004 UDKAST Indberetningsskema_Bilag 1.pdf; 20191004 UDKAST Indberetningsskema_Bilag 2.pdf

Til Maj-Britt Bjergager

Hermed fremsendes høringssvar fra Hedensted Kommune:

Høringssvar vedrørende 'Høring af udkast til vejledning for kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer'.

Hedensted Kommune står, jf. fremsendte "20191004 UDKAST Indberetningsskema.pdf", til at skulle kildespore for følgende vandområder:

- 1) Vandområde ID 137 Randers Fjord, ydre. Følgende stoffer medfører manglende målsætning i marine organismer, kystvande: kviksølv, BDE og PFOS.
Påvirker Randers Fjord, Grund Fjord, Randers Mølleup og Ydre, ID 135, 136, 137.
Hedensted Kommune er sekundær opstrøms opland, som potentielt kan forurene de påvirkede vandområder.
- 2) Vandområde ID 09033_c Gudenå inklusiv søopland. Følgende stoffer medfører manglende målopfyldelse mht. fisk: Kviksølv i fisk Vandløb.
Hedensted Kommune er tertiær opstrøms opland.
Arealet af vandområde ID 09033_c er: 263695021945000,00 km², jf. 20191004 UDKAST_Indberetningsskema_Bilag 1.
- 3) Vandområde ID 598 Ensø fra søopland. Kviksølv i fisk.
Søoplande i region.
Hedensted Kommune er tertiær opstrøms opland.

Hedensted Kommune vil opfordre til, at Miljøstyrelsens tilstandsvurdering af vandområder overføres til flere vandområder end det p.t. fremgår af tilgængelige data på Miljøportalens Arealinformation og på Vandområdeplanernes MiljøGIS. I forhold til tilgængelige data i Vandområdeplanernes MiljøGIS er datagrundlaget for kildeopsporingen mangelfuldt. Miljøstyrelsen bør indkredse oplandet, der er forurenet, og som der skal kildespores i forhold til. Tilsyn/undersøgelse, der har medført konstatering af det forurenende stof, overvågningsdata, der skal kildespores for, bør fremgå af Miljøportalens Arealinformation, og ikke alene via overfladevandsdatabasen ODA. Hedensted Kommune er undrende overfor arealstørrelsen nævnt under punkt 2), og finder på den baggrund ikke, at punktkilder i Hedensted Kommune kan have en væsentlig påvirkning af målopfyldelsen i Gudenåsystemet.

På baggrund af det foreliggende grundlag er det Hedensted Kommuner vurdering, at Hedensted Kommune kan udgå af listerne UDKAST Indberetning.

AD 1) og 2):

Hedensted Kommune er tvivlende vedrørende Hedensted Kommunes påvirkning af Randers Fjord Ydre, hvis der i søerne på Gudenåsystemet ikke er fundet kviksølv. Det fremgår, jf. MiljøGIS for Vandområdeplanerne 2015-2020 af den 14. maj 2019, at der i Brassø er kviksølv, som er årsag til ikke god kemisk tilstand, fisk og samlet. Miljøstyrelsen bør offentliggøre data, såfremt der er fundet kviksølv i fisk og søerne Bredvad Sø, Naldal Sø og Vestbirk Sø, Mossø,

Gudensø, Birksø/Ry Lillesø, Julsø, Borre Sø, som er opstrøms Brassø. Det fremgår p.t. af MiljøGIS, at tilstand vedr. miljøfarlige stoffer/kemisk tilstand er ukendt. I Mossø er, jf. MiljøGIS, registreret 'Høj økologisk tilstand. Fisk'. Hvor Gudenå passerer Aale, ca. 1 km opstrøms Åstedbro er der fundet en 'God økologisk tilstand' vurderet på fisk. Nedstrøms den fundne 'God økologisk tilstand. Fisk' i Gudenå i Hedensted Kommune er der registreret ét potentielt udløb, jf. kildeopsporingskriterier. Denne punktkilde er fra et dambrug. Hedensted Kommune vurderer, at et dambrug ikke udleder kviksløv eller de nævnte stoffer BDE og PFOS, der har givet anledning til behov for kildeopsporing. Hedensted Kommune vurderer, at såfremt, der ikke er konstateret kviksløv, BDE eller PFOS i Bredvad, Naldal og Vestbirk Søerne, er vi ikke opland til kviksløv forurening i Randers Ydre Fjord, hvormed vi bør udgå som tertiær kommune opstrøms det forurenede søområde og som sekundær Kommune opstrøms Randers Ydre Fjord. Vi bør have mulighed for at se dokumentation for de nævnte stoffer kviksløv, BDE og PFOS i vandområderne, før vi indleder en ressourcekrævende kildeopsporing nedstrøms evt. fund.

Ad 3):

Ensø kan påvirkes fra punktkilder i Hedensted Kommune, når Dybdal Bæk har gennemløbet Rørbæk Sø, Kulsø, Nedersø, som har afløb til Ensø. I henhold til Miljøportalen/PULS-databasen har vi ikke udløb med belastninger af spildevand > 30 PE. Det samme gælder for Skjern Å. Den kemiske tilstand i Rørbæk Sø, Kulsø og Nedersø er ukendt; medens den i Ensø er vurderet til at have en "ikke god kemisk tilstand". Vedrørende de nævnte søers økologisk tilstand, vurderet på baggrund af 'møjfarlige forurenende stoffer' er tilstanden ukendt, jf. MiljøGIS for Vandområdeplanerne 2015-2020 af den 14. maj 2019.

Hedensted Kommune vurderer, at styrelsen bør fastslå om de nævnte forurenende stoffer påvirker vandområdernes tilstand, inden der ved øvrige ressort myndigheder benyttes ressourcer til at kildeopspore. Det fremgår ikke af tilgængelige data, hvorfra/hvilket tilsyn, der har vist kviksløv som årsag til manglende målopfyldelse i Ensø. Hedensted Kommune vurderer, at såfremt, der ikke er konstateret kviksløv i Rørbæk sø, er vi ikke opland til kviksløv forurening i Ensø, hvormed vi bør udgå som tertiær kommune opstrøms det forurenede søområde.

Hedensted Kommune vil gerne appellere til en bredere dialog mellem Miljøstyrelsen og Kommuner, idet Kommunen er tilsynsmyndighed for punktkilder for private, kommunale og statslige udløb med belastning over 30 PE. Staten, ved Miljøstyrelsen, har ansvar for punktkilder vedrørende forsyningens udløb samt de industrivirksomheder, hvor styrelsen er tilsynsmyndighed. Miljøstyrelsen vil, som tilsynsmyndighed for forsyningens renselanlæg, have større kendskab til de forurenende stoffer i udløb end kommunen har. Bemærk ligeledes, at tilladelsesmyndigheden kan meddele nye udledningstilladelser, når spildevandsanlæg ændres væsentligt, eller spildevandets mængde eller sammensætning ændres væsentligt. Tilsynsmyndigheden kan påbyde skærpede vilkår i gældende tilladelse, når et spildevandsanlæg ikke fungerer miljømæssigt forsvarligt eller de tidligere fastsatte vilkår anses for utilstrækkelige.

Med venlig hilsen

Lene Thorgaard

Sagskoordinator

Ejendom, Data og Koordinering
Tjørnevej 6, 7171 Uldum
lene.thorgaard@hedensted.dk

www.hedensted.dk
M: +4521146684
D: +4579755672
T: 79755000

Send sikkert via Digital Post: www.hedensted.dk/kontakt

Fra: Maj-Britt Bjergager <majbj@mst.dk>

Sendt: 4. oktober 2019 15:02

Til: albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brondby@brondby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk;

kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen@fredericia.dk;
raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk;
gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk; glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk;
borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk; post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; Hedensted
Kommune <mail@hedensted.dk>; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk; kommunen@herning.dk;
hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk;
horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-brande.dk;
ishojkommune@ishoj.dk; raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk;
kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koege.dk;
post@langelandkommune.dk; post@lejre.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk;
kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk;
norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk;
odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk;
raadhus@rebuild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk;
rk@rk.dk; kommune@samsoe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk;
sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroekom@soroe.dk; stevns@stevns.dk;
struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk;
thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk;
vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk;
post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk;
Charlotte Weber <CWEB@kl.dk>

Emne: Høring af udkast til vejledning for kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer

Miljøstyrelsen sender hermed udkast til *vejledning for kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer* i høring jf. vedlagte høringsbrev.

Miljøstyrelsen skal venligst anmode om at modtage eventuelle høringssvar senest fredag den 1. november 2019 kl. 12.

Bemærk venligst, at høringssvarene vil blive offentliggjort.

Med venlig hilsen

Maj-Britt Bjergager

Ph.d. miljøkemi og -toksikologi | Vandmiljø & Friluftsliv
+45 51 32 29 37 | majbj@mst.dk

Miljø- og Fødevareministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

Maj-Britt Bjergager

Fra: Birgitte Olsen <biro@odense.dk>
Sendt: 1. november 2019 11:44
Til: MFVM DL MST - Vandplanlægning
Emne: MST-høring : vejledning om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer
Vedhæftede filer: 20191004_udkast_indberetningsskema OKs bem. MST.pdf; 20191004_udkast_vejledning_om_kildeopsporing OKs bem. MST.pdf

Til Miljøstyrelsen

Hermed bemærkninger fra Odense Kommune til høring af Vejledning til kildeopsporing.

Høringssvaret består dels af nedenstående bemærkninger samt bemærkninger indsat med kommentar-funktion til konkrete dele i vejledningen eller skemaet (se vedlagte). Nogen af bemærkningerne overlapper med nedenstående.

Ud fra udkast til vejledning og den indledende dialog, som vi deltog i, forstår vi den beskrevne opgave sådan, at vi alene skal forholde os til, om der i gældende spildevandstilladelser er givet tilladelse til udledning af de pågældende specifikke stoffer, og at vi ikke skal foretage en nøjere vurdering af de enkelte eller alle virksomheder.

Da det anføres, at det er udledning med spildevand der er i fokus, vil det efter vores vurdering heller ikke være relevant at se på virksomheder, som alene har en miljøgodkendelse og ikke en spildevandstilladelse, da de ikke har udledning af processpildevand. Desuden bør der via miljøgodkendelser og tilsyn som udgangspunkt være styr på oplag af kemikalier og andre potentielt forurenende aktiviteter.

Dvs. at der for Odense Kommune forventes at være tale om fremsøgning og vurdering af eventuelle analyser for kviksløv og konkrete PAH-forbindelser på renseanlæggene samt gennemgang og opstilling af virksomheder med kendt udledning af kviksløv og de specifikke PAH-forbindelser (ikke PAH-stoffer generelt via olieforbindelser o.lign. jf. nedenstående).

Mht. til opsporing af kilder til PAH i Odense Å er det meget positivt, at Miljøstyrelsen ser ud til at have lyttet til vores bemærkninger fra den indledende dialog om vejledningen, og vi imødeser en kommende dialog om, hvordan opgaven skal gribes an. Da der som drøftet er væsentligt flere mulige kilder til PAH, kan det potentielt blive en meget omfattende opgave, som måske ikke vil føre til noget. Efter vores opfattelse vil det ikke bidrage med ret meget at lave opgørelse over alle de virksomheder, som via indhold/rester af fx olieforbindelser o.lign. i spildevandet potentielt kan udlede PAH'er, herunder benzinstationer, vaskepladser, auto-/maskinværksteder mv. Desuden vil det langt fra være alle steder, at der løbende tages spildevandsprøver eller er krav om årsmængder i spildevandstilladelserne. Og såfremt, der tages prøver og er grænseværdier, vil der i mange tilfælde være tale målinger af mineralsk olie og ikke specifikke PAH-forbindelser samt grænseværdier for koncentrationen og ikke årsmængder.

Det fremstår ikke helt tydeligt af vejledningen, hvor grundig en gennemgang kommunerne forventes at foretage. Men generelt gælder det, at såfremt der skal foretages en konkret gennemgang af kravene i samtlige spildevandstilladelser, og/eller en meget grundig gennemgang/vurdering af alle tilladelser og virksomheder, for vurdering af, om der fx kan være risiko for spild el. lign., eller om der kan være krav/grænseværdier i ældre spildevandstilladelser, som evt. kunne strammes i dag, så vil der være tale om en meget omfattende opgave, som måske ikke vil stå mål med udbyttet.

Uanset detaljeringsgraden, forventer vi dog ikke, at den beskrevne metode til kildeopsporing vil medføre, at der findes væsentlige kilder til de konkrete stoffer i Odense Kommune, som umiddelbart kan reguleres. Vi har meget få virksomheder med direkte udledning af spildevand eller potentielt forurenet overfladevand, og kun få virksomheder, som har specifik tilladelse til tilslutning af spildevand med kviksløv eller specifikke PAH'er til kloak. Generelt bør der som nævnt være godt styr på de kendte udledninger og kemikalieoplag på virksomheder med spildevandstilladelser, godkendelser og virksomheder, som er tilsynspligtige, og der foretages opfølgning/håndhævelse, hvis der konstateres uacceptable forhold eller overskridelse af grænseværdier i spildevandet. Evt. ukendte samt diffuse og evt. ulovlige eller utilsigtede udledninger kan vi ikke redegøre for. Det

bemærkes i øvrigt også, at tandlæger/tankteknikere i Odense Kommune generelt ikke har tilslutningstilladelser, men de har typisk filter på afløbet, som skulle fjerne kviksløv.

Vi forventer derfor ikke umiddelbart at finde virksomheder med væsentlig kendt udledning af kviksløv, og vi antager, at kviksløv-forekomsterne i Odense Fjord kan stamme fra andre kilder, og som det også nævnes fra "fortidens synder", herunder lossepladser mv.

For så vidt angår PAH'erne kan der være rigtigt mange kilder, herunder mange diffuse kilder og kilder, som ikke har en spildevandstilladelse. Vi forventer heller ikke her, at der i Odense Kommune kan findes væsentlige spildevandsudledninger fra enkelte virksomheder, som kan reguleres i betydeligt omfang.

Generelt bør forureningens udbredelse i de pt. meget store oplande til de forurenede vandområder samt de potentielle kilder derfor undersøges og indskrænkes, så den nærmere kildeopsporing kan målrettes. Og det bør undersøges, om stofferne primært stammer fra renseanlæg, virksomheder med direkte udledning, jordforureninger eller andre diffuse kilder (herunder regnvandsudløb), med mindre der er kendskab til oplagte mulige kilder, som i så fald kan undersøges nærmere. For kviksløv i Odense Fjord, som har et kæmpe opland, er der alene i Odense Kommune 3 store renseanlæg med store oplande, som fx med målinger kunne af- eller bekræftes som mulig kilder. Vi foreslår, at forureningens udbredelse undersøges og afgrænses ved flere prøver samt at der, i de tilfælde, hvor forureningen kan stamme fra større renseanlæg, foretages de nødvendige prøver på renseanlæggene, som kan af- eller bekræfte, om problemerne skal findes i oplandene hertil. I mange tilfælde findes der formentligt ikke pt. de nødvendige prøver for de specifikke stoffer på renseanlæggene.

Findes der andre oplagte mulige kilder, bør dette også tages i betragtning ved målrettede prøvesteder, når forureningens udbredelse skal afgrænses. Og som alternativ til den foreslåede metode kunne disse i første omgang findes ved, at kommuner, regioner og MST foretager en indledende mere overordnet screening/kvalitativ vurderingen af mulige oplagte kilder, som kan belyses nærmere evt. ved flere målinger.

I Odense Å kunne man fx tage samtidige prøver af de fundne PAH'er samt kviksløv: Nedstrøms Ejby Mølle Renseanlæg, men opstrøms tilløb fra Lindved Å – opstrøms renseanlægget, men nedstrøms de to vandløbsnære gasværksgrunde samt evt. længere opstrøms for byens talrige udløb og forurenede grunde samt prøver fra renseanlæggets indløb og udløb.

Vi bidrager gerne med input og vores lokalkendskab til dialog om målrettede analyseprogrammer.

Såfremt det viser sig, at der ER problemer med udledningerne fra renseanlæggene, kan der herefter igangsættes en nærmere kildeopsporing i oplandene, som afhængig af stofferne, måske også bør være mere omfattende end blot at gennemgå tilladelser og godkendelser til virksomheder.

Se også bemærkninger vedr. revision af tilladelser mm. i vedlagte.

Med venlig hilsen

Birgitte Olsen
Miljøtekniker/sagsbehandler

Tlf. 65 51 24 92 (direkte)

biro@odense.dk

Officielle digitale breve sendes til: miljo@odense.dk

ODENSE KOMMUNE

Erhverv og Bæredygtighed

Industri og Klima

Nørregade 36

5000 Odense C

www.odense.dk

Har du et ærinde på slottet, kan du finde din parkeringsplads på [Odense Rundt](#)

Maj-Britt Bjergager

Fra: Charlotte Weber <CWEB@kl.dk>
Sendt: 4. november 2019 16:23
Til: MFVM DL MST - Vandplanlægning
Cc: Charlotte Weber
Emne: KL høringssvar til vejledning om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer
Vedhæftede filer: KL høringssvar til vejledning om miljøfremmede stoffer.pdf

Til MST

Hermed fremsendes KL's høringssvar til vejledning om opsporing af miljøfarlige forurenende stoffer. KL skal beklage det sene høringssvar.

Med venlig hilsen

Charlotte Weber

Konsulent

Teknik og Miljø

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København

D +45 3370 3601
E CWEB@kl.dk

T +45 3370 3370
W kl.dk

Miljøstyrelsen
dl-vandplanlaegning@mst.dk

KL hørings svar til vejledning om miljøfarlige forurenende stoffer

KL har modtaget udkast til "vejledning om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer" i høring. KL takker for muligheden for at kommentere på den. Vejledningen supplerer "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter".

Vejledningen præciserer kommunernes opgaver for så vidt angår berørte overfladevandområder og miljøfarlige stoffer til opsporing af punktkilder i oplande til overfladevandområder, hvor miljømålet for miljøfarlige forurenende stoffer ikke er opfyldt. Opsporingen af punktkilder har til formål af afklare, om de gældende miljøgodkendelser og udledningstilladelser omfatter stoffer, der er årsag til manglende målopfyldelse og skal bidrage til en kortlægning af kilder til forurenende stoffer i overfladevand.

Der tages i høringssvaret forbehold for politisk behandling. Da der indføres nye opgaver til kommunerne med vejledningen, imødeser KL en økonomisk høring.

Generelle bemærkninger

Der er meget begrænset viden om udløbskoncentrationer i procesvandet fra virksomheder og renseanlæg for de miljøfarlige stoffer, som vejledningen omfatter. Derfor tvivler KL på, at resultaterne af kildesporingsarbejdet i den opstillede form, kommer til at stå mål med arbejdsindsatsen.

Der er en risiko for at gennemgangen ikke vil afdække de reelle kilder til stofferne. Det skyldes bl.a. at mange tilladelser (primært ældre men også nyere) ikke har fokus på eller indeholder vilkår for disse specifikke forurenende stoffer. Dette gælder for eksempel udledningstilladelser for renseanlæg, som traditionelt ikke har sat krav til disse specifikke stoffer. Regnbetingede udledninger af urensset spildevand og regnvand indeholder også indholdsstoffer, blot i mindre koncentrationer, som samlet bidrager med en ukendt baggrundsbelastning.

KL opfordrer til, at det bliver tydeliggjort, at der kun skal indberettes tilladelser, hvor der faktisk er en væsentlig kildetilførsel af de pågældende miljøfarlige, forurenende stoffer. Det vil være uhensigtsmæssigt, hvis der stilles

krav til kommunerne om, at iværksætte tiltag overfor en større gruppe virksomheder, hvorfra der netop ikke kommer et væsentligt og relevant bidrag af stoffer.

Det er vigtigt for valget af hvilke kilder der undersøges, at man på landsplan kan prioritere vandområdeplanens indsatser på de hovedkilder, som udledningen af de miljøfarlige, forurenende stoffer primært kommer fra.

For at fremme det konkrete arbejde opfordrer KL til, at Miljøstyrelsen kvalificerer overvågningsdata/vandområdeplan-data for de miljøfarlige stoffer. Som eksempel herpå kan nævnes, at Grådyb Tidevandsområde er

Dato: 4. november 2019

Sags ID: SAG-2018-06681
Dok. ID: 2832204

E-mail: CWEB@kl.dk
Direkte: 3370 3601

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 2

over 25 km langt, og modtager vand fra Varde å, Sneum å, og Esbjerg havn og by. Imidlertid er hele området er udpeget som i "ikke-god kemisk tilstand". Her ville en afklaring af hvilke overvågningsdata, der har medført den ikke-gode tilstand, og specifikt hvor disse geografisk er opsamlet fra, kunne begrænse omfanget af kildesporingen betydeligt.

Kommunerne skal ifølge vejledningen skulle gennemgå databaser (PULS) og ikke mindst alle udlednings- og tilslutningstilladelser, samt miljøgodkendelser med indeholdte udledningstilladelser, som ikke er registreret i databaserne (PULS).

Det er uklart hvor langt tilbage i arkiverne, der skal søges. Skal der f.eks. gennemgås digitale (eller analoge) arkiver med gamle amtstilladelser? Og i hvor høj skal der "inddrages viden og overvejelser om virksomheder, der ingen vilkår har om miljøfarlige forurenende stoffer, men hvor der kunne forventes en udledning af de pågældende stoffer" (s. 8 afsnit 5). Skal samtlige tilladelser/godkendelser gennemgås, eller kan det indsnævres til de brancher, som er nævnt for de enkelte stoffer i vejledningen?

Detaljerede bemærkninger

Der angives på side 5 at "kommunerne indsender oplysninger om forureningskilderne til Miljøstyrelsen, jf. afsnit 1.7.", uden at referencen forklares nærmere.

Med venlig hilsen

Charlotte Weber
Konsulent

Dato: 4. november 2019

Sags ID: SAG-2018-06681
Dok. ID: 2832204

E-mail: CWEB@kl.dk
Direkte: 3370 3601

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 2